

SIMA 23

Σι-μα Ιητηρ(ιατρός) Μινωτική Κρήτη

1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΠΟΛΥΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:

Απεικονιστικά ευρήματα από το θώρακα και την κοιλιά σε συχνά νοσήματα της παθολογίας. Τι πρέπει να ξέρει ο Παθολόγος και ο Γενικός ιατρός

Ακτινογραφία Κοιλίας

Μ.Δασκαλογιαννάκη

Ακτινογραφία Κοιλίας

Τι πρέπει να ξέρει

Ο Παθολόγος

Ο Γενικός Ιατρός

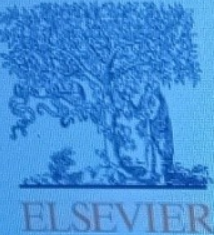
Ο Χειρουργός

Between the years 2001 and 2009, the use of radiographic imaging was documented to increase by **36.4%** in emergency departments in the United States . While this rate was more than the 24.5% increase in annual visits to the department, it was considerably less than the **167%** increase in the use of CT during the same period.

Pines JM et al. National trends in emergency department use, care patterns, and quality of care of older adults in the United States. J Am Geriatr Soc 2013; 61: 12-17

Η παρεχόμενη πληροφορία συχνά δεν αρκεί για διαχείριση / λήψη αποφάσεων

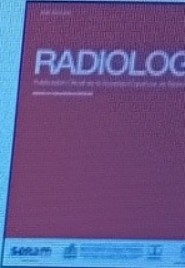
radiologia. 2015;57(5):380-390

ELSEVIER

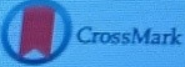
RADIOLOGÍA

www.elsevier.es/rx

UPDATE IN RADIOLOGY

Routine abdominal X-rays in the emergency department: A thing of the past?☆

J.M. Artigas Martín ^{a,*}, M. Martí de Gracia ^b, C. Rodríguez Torres ^c,
D. Marquina Martínez ^c, P. Parrilla Herranz ^d

^a Radiología de Urgencias, Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain
^b Radiología de Urgencias, Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario La Paz, Madrid, Spain
^c Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain
^d Servicio de Urgencias, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain

Received 2 January 2015; accepted 22 June 2015

Ενδειξεις

Προβολές

Ερμηνεία

Ακτινική επιβάρυνση

α/α κοιλίας 0.7 millisievert (mSv)

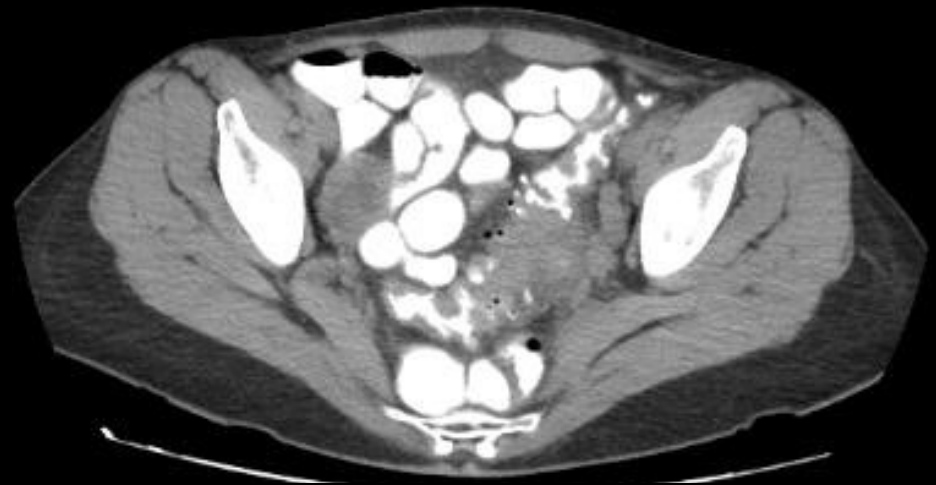
α/α θώρακος 0.02 mSv

CT κοιλίας 20-30 mSv

45χρονος προσέρχεται στο ΤΕΠ με άλγος ΔΛΒ και ήπια λευκοκυττάρωση

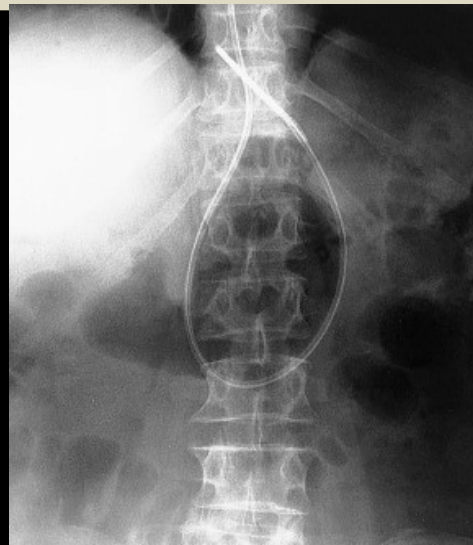

58χρονη με γνωστή εκκολπωματική νόσο προσέρχεται με άλγος ΑΛΒ και ήπια λευκοκυττάρωση

Indications for abdominal radiography

1. Evaluation and follow-up of abdominal **distension**, **bowel obstruction**, **nonobstructive ileus**, or possible **toxic megacolon**
2. Evaluation for **pneumatosis** and **pneumoperitoneum**
3. Evaluation of ingested or other introduced **foreign bodies**, including ingested magnets, retained surgical foreign bodies, suspected retained video endoscopy capsule, or localization of a patency capsule
4. Evaluation and follow-up of **intra-abdominal calculi** (urinary tract or pancreatic duct calculi), including assessment of lithotripsy and postendoscopy patients
5. Evaluation of the **placement of medical devices**, such as gastrointestinal tubes or stents (drainage tubes, feeding tubes, and pancreaticobiliary stents), nephroureteral stents and catheters, vascular stents
6. A scout radiograph prior to a planned fluoroscopic examination or to evaluate for retained high density contrast material from an earlier examination

RCR guidelines for the use of plain abdominal radiography:

Clinical suspicion of obstruction

Acute exacerbation of inflammatory bowel disease

Palpable mass (specific circumstances)

Constipation (specific circumstances)

Acute and chronic pancreatitis (specific circumstances)

Sharp/poisonous foreign body

Smooth and small foreign body, e.g., coin, battery (specific circumstances)

Blunt or stab abdominal injury (specific circumstances)

Post-Gastrografin follow-through study

Opaque materials

- glass of all types;
- most metallic objects except aluminum
- most animal bones and some fish bones
- some foods; some soil fragments
- some medications and poisons (CHIPES: *chl*oral hydrate, *cond*oms, *coc*aine heavy metals; *iod*ides, *iron*; *psych*otrophics–*phen*othiazines; *enteric*-coated pills, *barium*; *solvent*s)

Non-opaque materials

- most foods and medicines
- most fish bones
- most wood
- splinters, thorns of all types
- most plastics
- most aluminum objects

Προβολές

Τι κοιτάμε

ΥΠΤΙΑ ΚΟΙΛΙΑΣ

Πρότυπο -κατανομή αέρα
Εξωαυλικός αέρας
Μαλακά μόρια
Αποτιτανώσεις-Ξένα σώματα

ΟΡΘΙΑ ΚΟΙΛΙΑΣ

Υδραερικά επίπεδα
Ελεύθερος αέρας

πλάγια decubitus -εναλλακτικά

ΟΡΘΙΑ ΘΩΡΑΚΟΣ

Ελεύθερος αέρας
Παθολογία από θώρακα
που μιμείται κοιλ.παθολογία

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΕΡΑ ?

*Στόμαχος
πάντα

*Λεπτό έντερο
2ή 3 έλικες μη διατεταμένες <3εκ

*Παχύ έντερο
στο ορθό ή σιγμοειδές - σχεδόν πάντα

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ ΥΔΡΑΕΡΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ?

στο στομάχι: - γαστρική φυσαλίδα (θόλος)

στο λεπτό: -συχνά 2-3 μικρά επίπεδα

στο παχύ: -φυσιολογικά **ΟΧΙ** -στο τυφλό 18%
εκτός εάν πρόσφατος υποκλυσμός

ΔΙΑΤΑΣΗ ΕΝΤΕΡΟΥ

Λεπού ή παχέος ?

Απόφραξη / μηχανικό κώλυμα ?

Παραλυτικός ειλεός ?

Ψευδοαπόφραξη ?

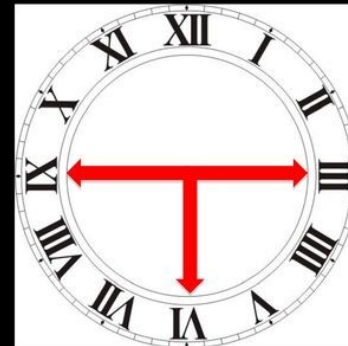
Μαχ φυσιολογική διάμετρος εντέρου:

3 εκ για το λεπτό έντερο (>2.5 εκ στον ειλεό)

6 εκ για το παχύ

9 εκ για το τυφλό

Κανόνας '3/6/9'

ναυτία, έμετοι, κοιλιακή διάταση

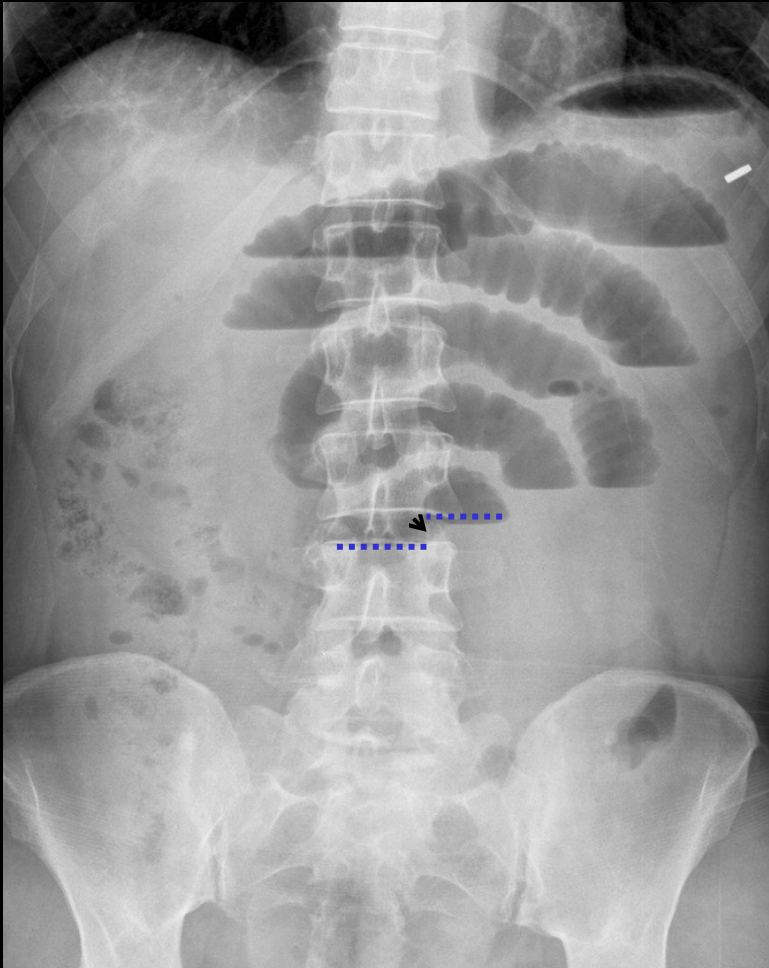
πόνος, μετεωρισμός, ναυτία, έμετοι κοπρανώδεις

- Διάταση ?
- Λεπτού ή παχέος ?
- Απόφραξη ?

το ποσό του αέρα στο παχύ εξαρτάται από
*διάρκεια απόφραξης και
*εάν είναι ή όχι πλήρης

όρθια

- **Υδραερικά επίπεδα** ανισοϋψή *step-ladder*
εύρος >2.5 cm
υγρά +αέρας εγγύτερα απόφραξης

- **String of pearls sign**
• διαγνωστικό απόφραξης λεπτού

Τα ακτινολογικά ευρήματα ενίοτε φανερά 6-12 ώρες πριν τα κλινικά

Ποιο το επίπεδο ?

Ποιο το αίτιο?

Υπάρχουν επιπλοκές ?

80χρονη με ιστορικό ναυτίας από 3ημέρου και υποτροπιάζοντα επεισόδια εμέτων και κοιλιακού άλγους. Ιστορικό χειρουργείου(-)

Gallstone ileus

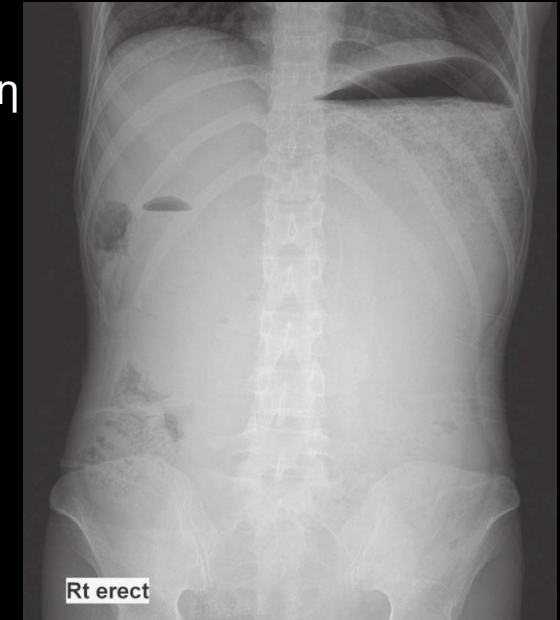

PITFALL

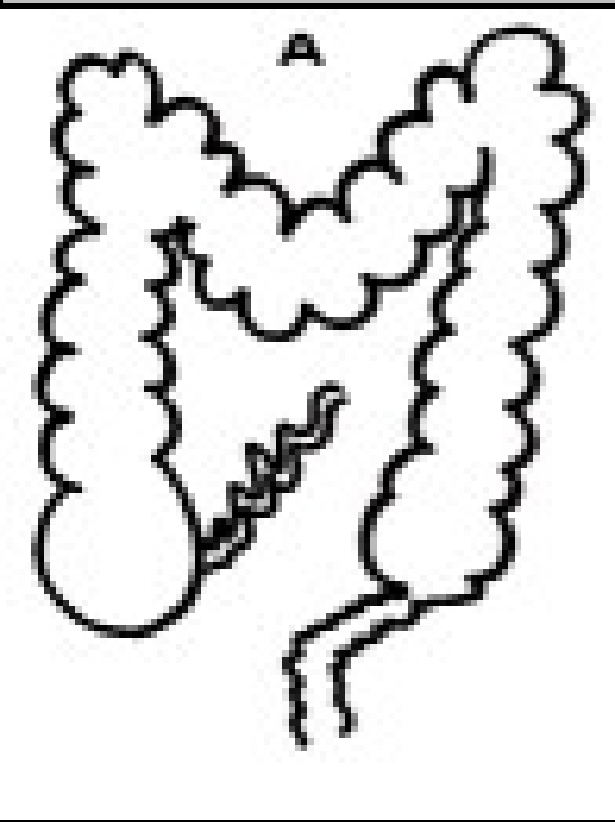
GASLESS ABDOMEN

- * Απόφραξη λεπτού εντέρου
- * Απόφραξη γαστρικής εξόδου
- * Οξεία γαστρεντερίτιδα
- * Μετά από κολεκτομή
- * Φυσιολογικά (κατάποση μικρής ποσότητας

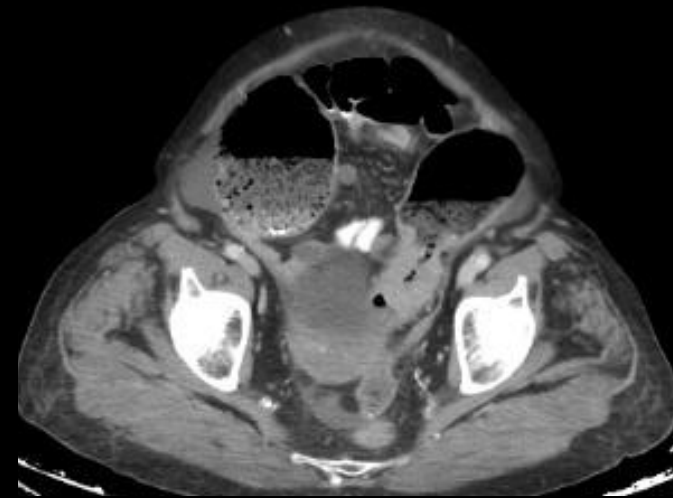
αέρα)

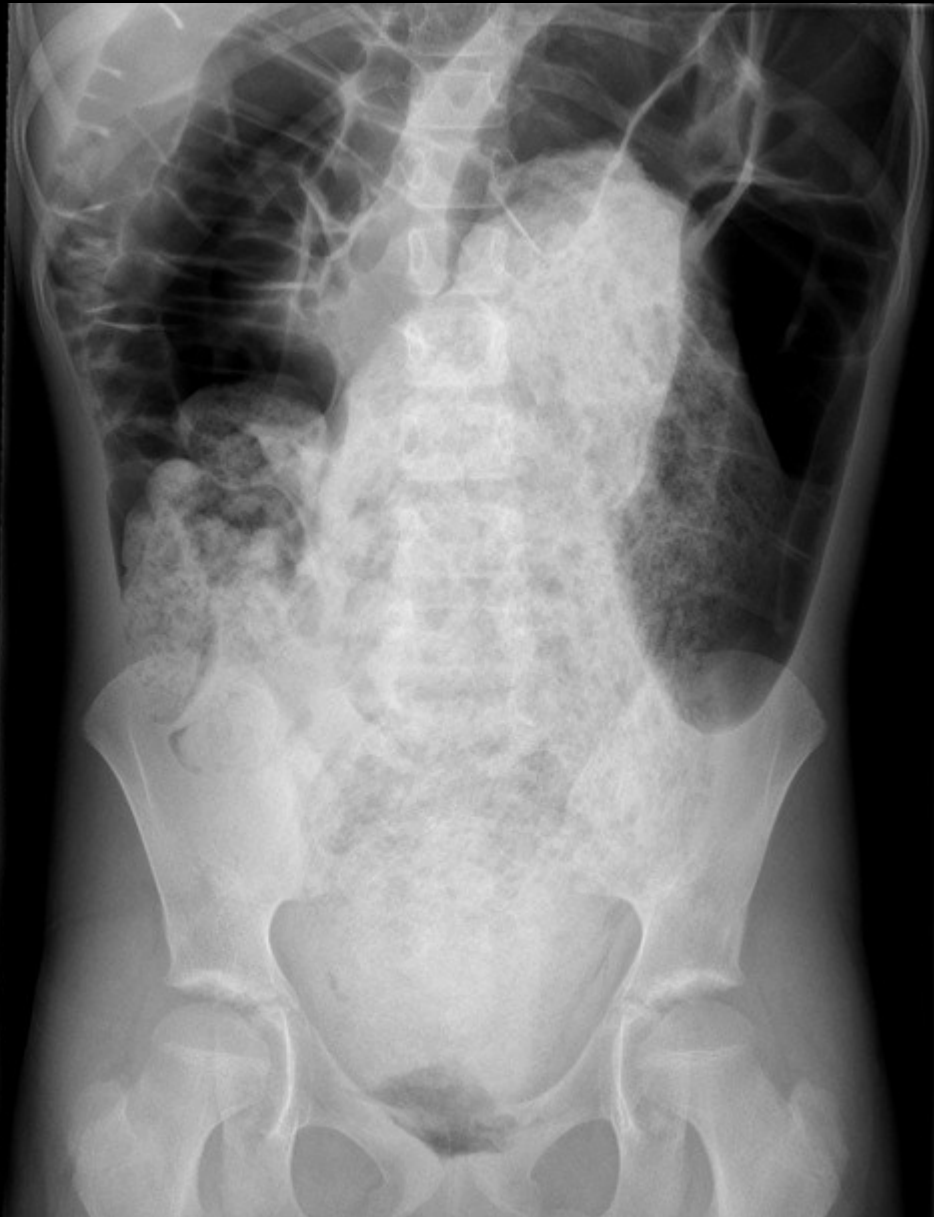

Αυξημένος κίνδυνος διάτρησης

Οξεία απόφραξη

Απουσία εντερικών ήχων, διάταση κοιλίας, μετεωρισμός
πρόσφατο χειρουργείο κοιλίας

ΠΑΡΑΛΥΤΙΚΟΣ ΕΙΛΕΟΣ

δ/δ από χαμηλή απόφραξη παχέος με
παλιδρόμηση αέρα στο λεπτό

αέρας στο λεπτό + στο παχύ

ΨΕΥΔΟΑΠΟΦΡΑΞΗ

-Μιμείται απόφραξη παχέος εντέρου κλινικά και ακτινολογικά

ΟΧΙ μηχανικό κώλυμα

Διάταση που εκτείνεται από το τυφλό έως την Αρ κολική καμπή ή έως το ορθό

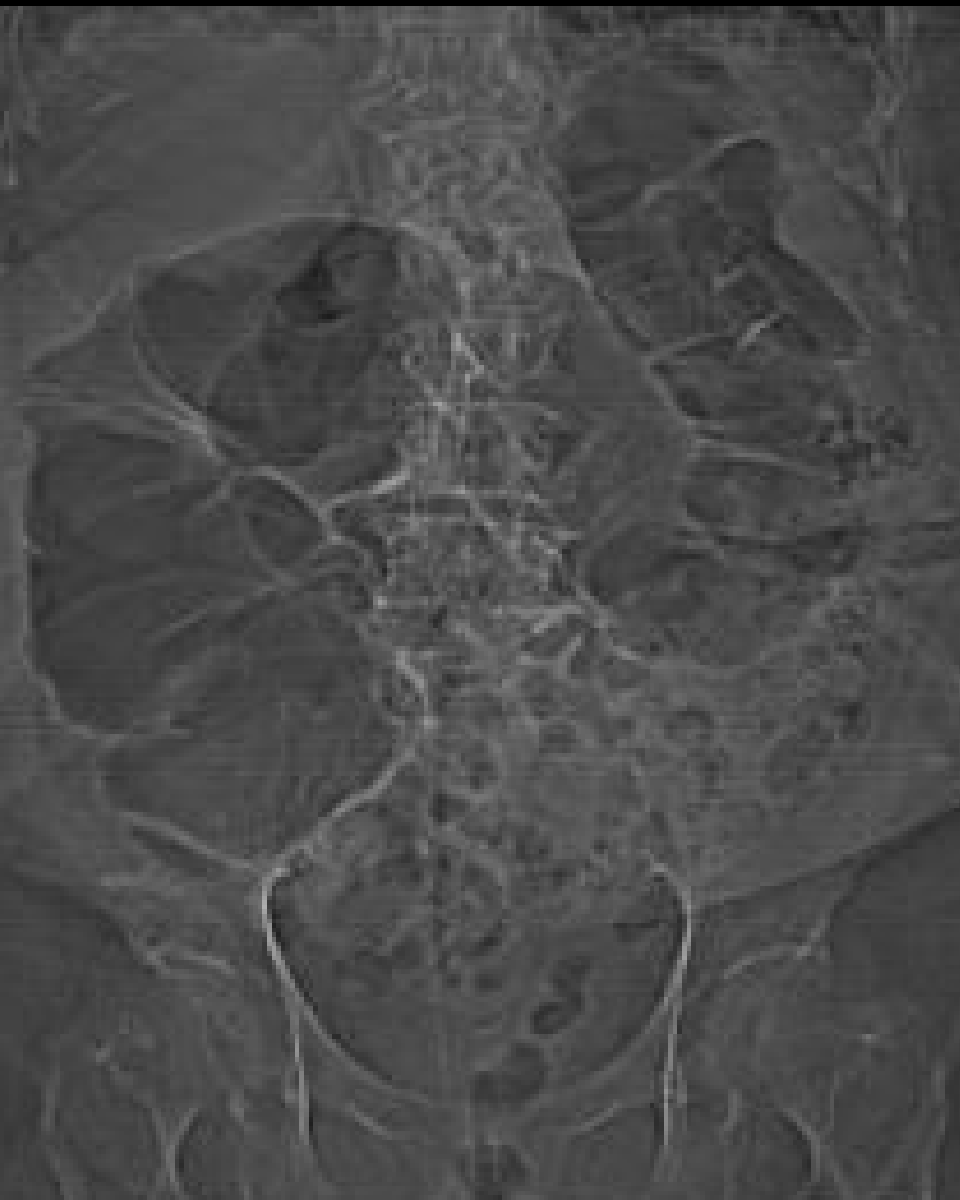
75χρονος κατακελιμένος με διάταση κοιλίας, χρόνια δυσκοιλιότητα

Η απλή ακτινογραφία **δεν** διακρίνει αξιόπιστα τη ψευδοαπόφραξη από τη μηχανική απόφραξη

Αίτια

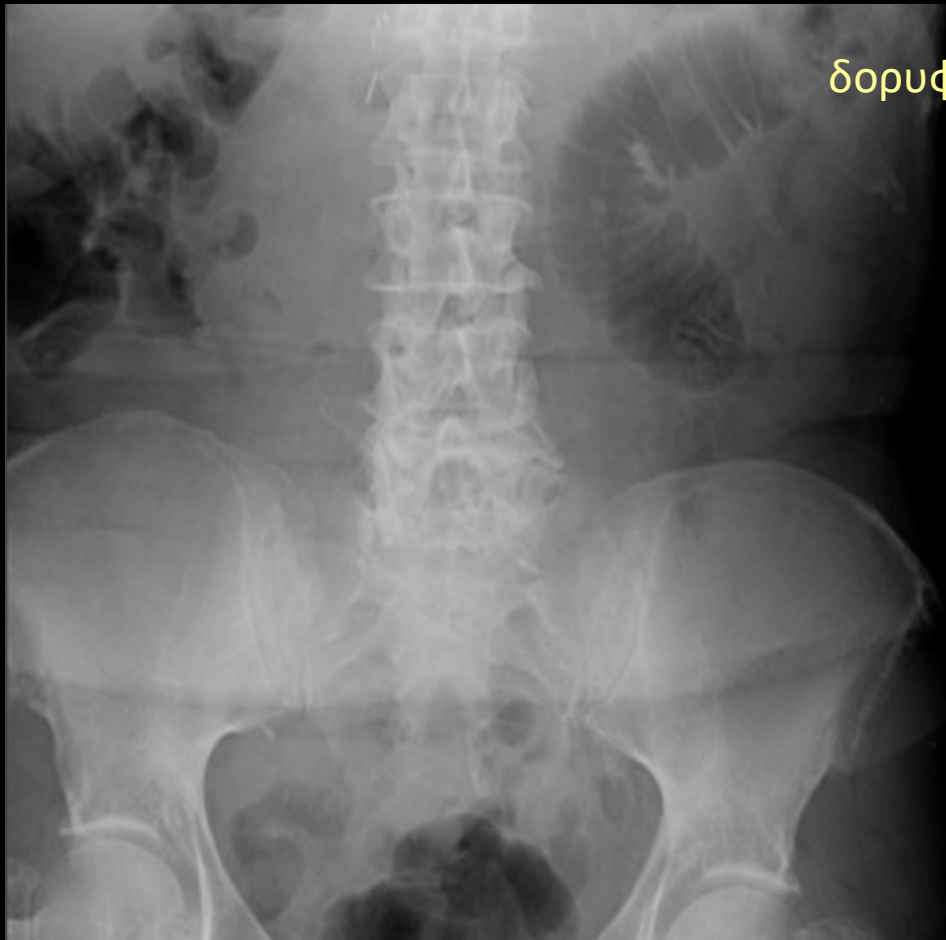
- * Πρόσφατη χειρουργική επέμβαση
- * Παρατεταμένη νοσηλεία
- * Τραύμα
- * Λοίμωξη
- * Συμφορητική ΚΑ
- * Ηλεκτρολυτικές διαταραχές

Ιδρυματικοι ασθ , διαν καθυστερημένοι, ηλικιωμένοι (χρόνια απόφραξη) ίσως τεράστιο κόλο διαμ 10-15εκ και εντούτοις να είναι ασυμπτωματικοί.

ΤΟΠΙΚΟΣ ΠΑΡΑΛΥΤΙΚΟΣ ΕΙΛΕΟΣ

- * Μία ή δύο διατεταμένες έλικες λεπτού ή παχέος εντέρου
- * Υπαρξη αέρα στο παχύ

δορυφόρος έλικα

- * Διάταση παχέος εντέρου >6εκ χωρίς απόφραξη
- * Όχι κολικές κυψέλες
- * Παχυμένο οιδηματώδες τοίχωμα εγκαρσίου με οζώδη βλεννογόνο

Table 2. Diagnostic criteria for toxic megacolon

- Radiological evidence of colonic dilatation
- At least 3 of the following:
  - Fever $>38^{\circ}\text{C}$ (101.5°F)
  - Heart rate >120 /min
  - Leukocytosis $>10.5, 000/\text{mm}^3$
  - Anemia
- At least one of the following (*in addition to the above*)
  - Dehydration
  - Altered consciousness
  - Electrolyte disturbances
  - Hypotension

Συστροφή τυφλού

- συνηθέστερη θέση εντόπισης στο Αρ άνω 4μόριο ή επιγάστριο >9 εκ
- συνήθως διατηρούνται οι κολικές κυψέλες

Συγγενώς ατελής καθήλωσή του οπισθοπεριτοναϊκά (κινητό τυφλό)

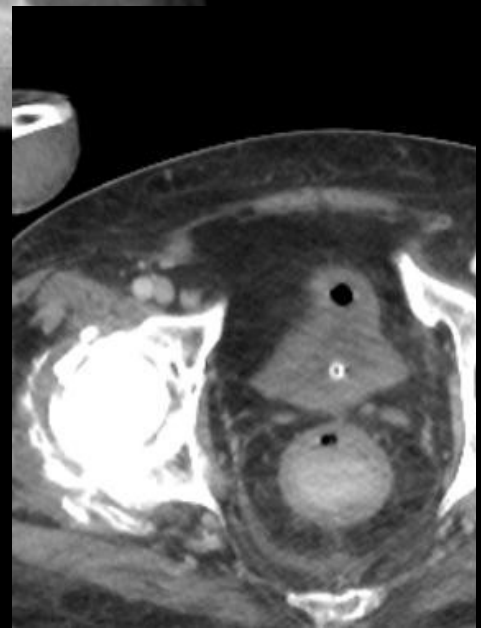
Νεαρά άτομα

-Παράγοντες κινδύνου=
συμφύσεις, εγκυμοσύνη, μεγάκολο

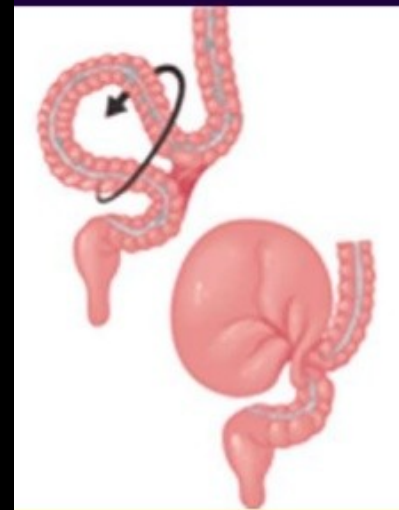
65χρονος νοσηλευόμενος για ρήξη εγκ ανευρύσματ
Αναστολή αερίων και κοπράνων

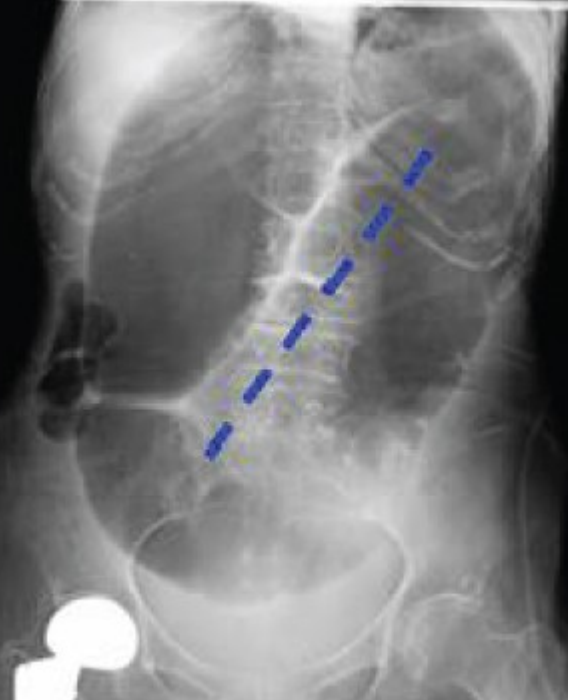
Συστροφή σιγμοειδούς ?

- Έλিকা διατεταμένη, ανεστραμμένη “U” , χωρίς κολικές κυψέλες
- Όχι αέρας στο ορθό
- Κορυφή έλικας σιγμοειδούς πάνω από τον Θ10
  - κάτω από αριστερό διάφραγμα
  - προς το δεξιό άνω 4μόριο

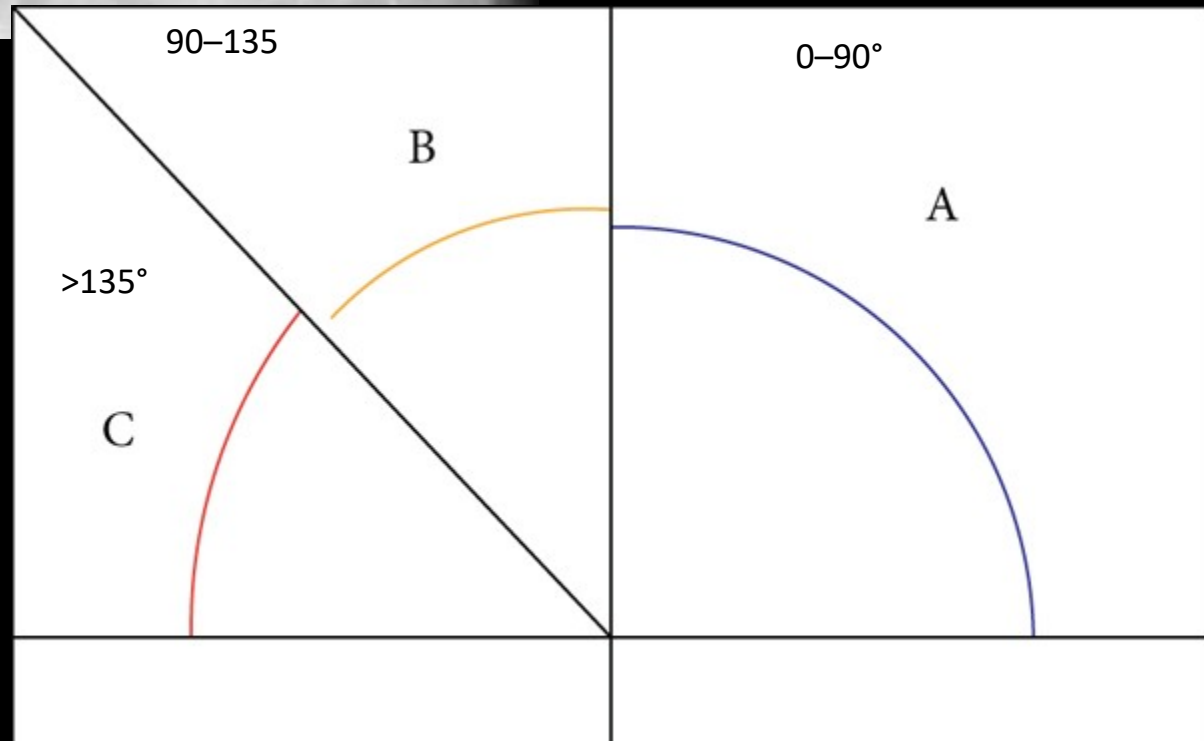

Η α/α είναι διαγνωστική
σε 65% των περιπτώσεων

The AXIS classification system

enables the prediction of the severity of sigmoid volvulus and facilitates treatment decision-making at an early stage

Συστροφή τυφλού

Απόφραξη λεπτού εντέρου

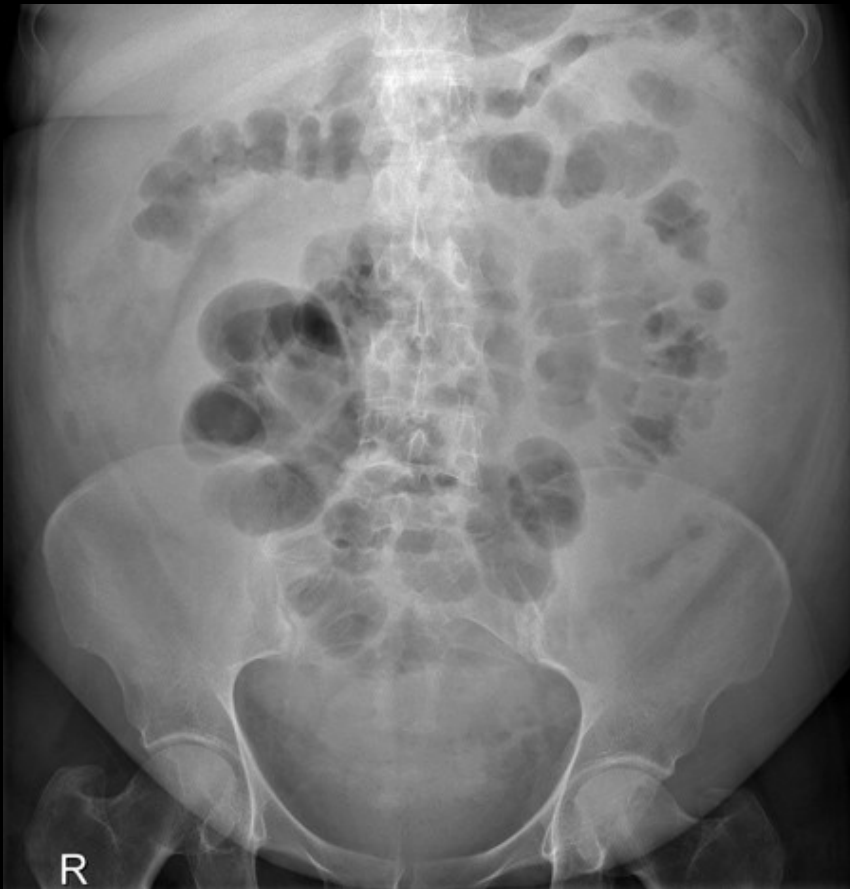
Συστροφή εγκαρσίου

Οξεία διάταση στομάχου

Κίνδυνος γαστρικής νέκρωσης

- *Μετεγχειρητική επιπλοκή
- *Διαταραχές πρόσληψης τροφής
- *Μηχανική απόφραξη
  - πυλωρική στένωση
  - συστροφή
- *Διαβητικό κώμα, φάρμακα

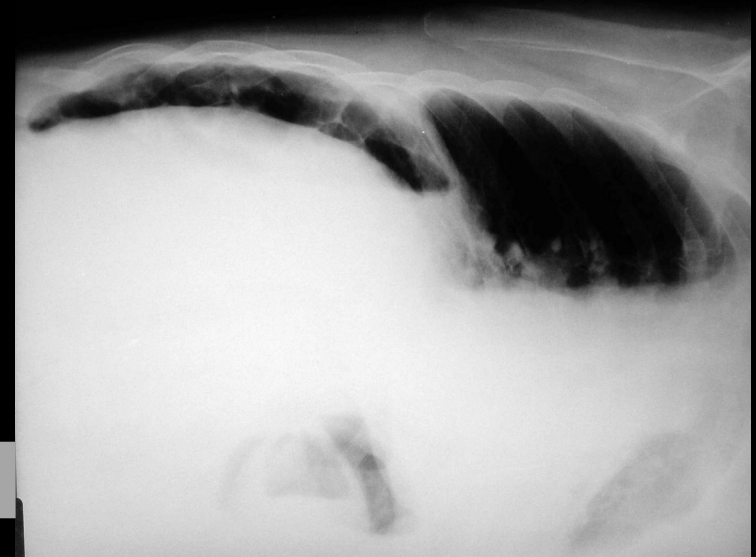
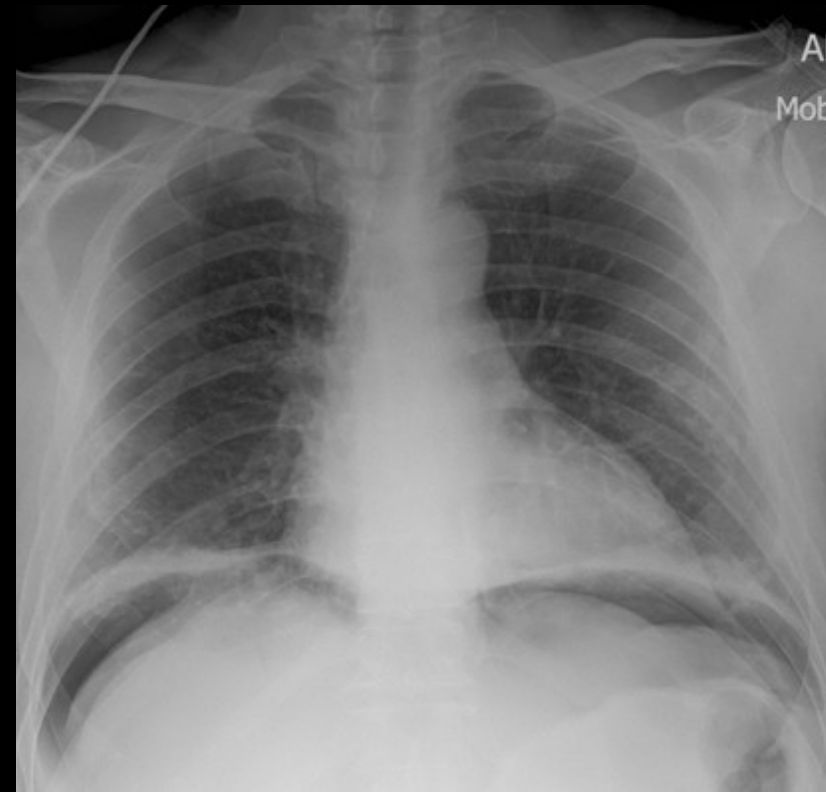
- Απόφραξη λεπτού
- Φυσιολογική
- √ Ασκίτης
- Πνευμοπεριτόναιο
- Συστροφή τυφλού

ΑΕΡΑΣ ΣΕ ΛΑΘΟΣ ΘΕΣΗ

- * **Πνευμοπεριτόναιο** – αέρας στη περιτοναϊκή κοιλότητα
- * **Οπισθοπνευμοπεριτόναιο** – αέρας στον οπισθοπεριτοναϊκό χώρο
- * **Εντερική Πνευμάτωση** – αέρας στο εντερικό τοίχωμα
- * **Αεροχολία** - αέρας στο χοληφόρο δένδρο
- * **Αέρας στη πυλαία φλέβα**

5 -10 min όρθιος
αέρας κάτω από διάφραγμα

Crescent sign

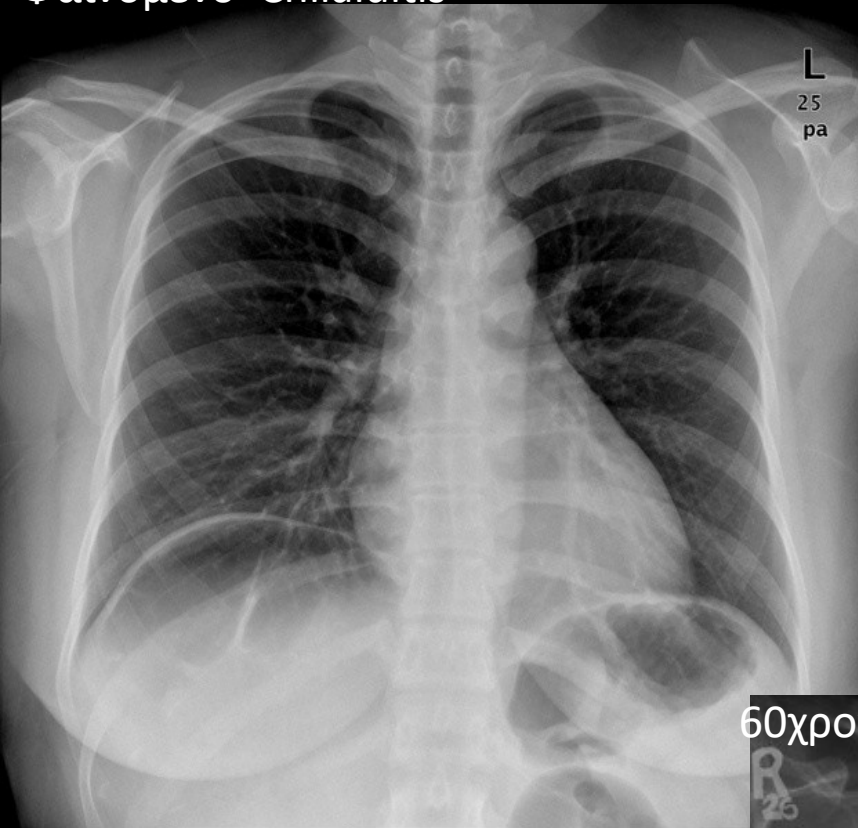

α/α Αρ πλάγια **decubitus**

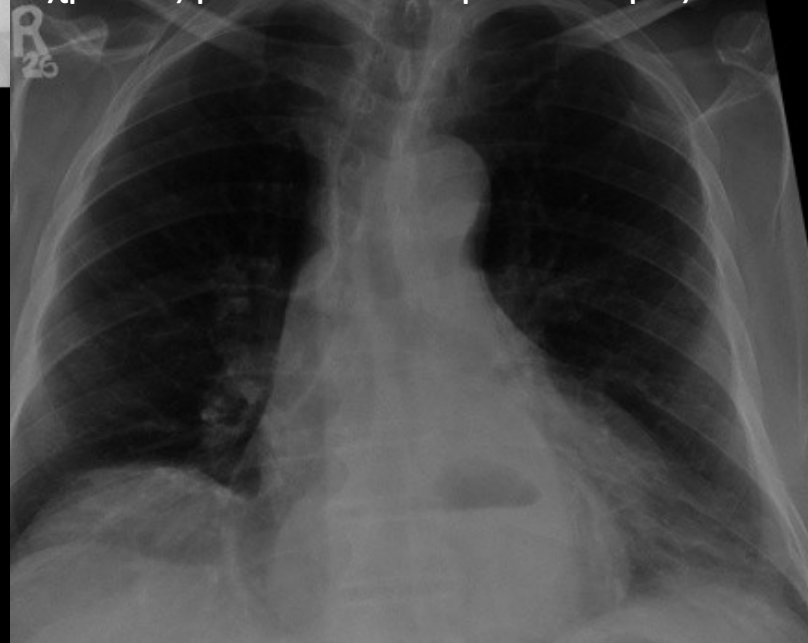
Φαινόμενο Chilaiditis

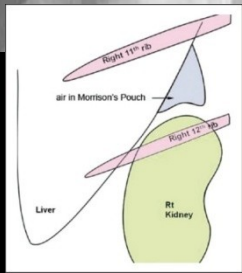
Υποδιαφραγματική λιπομάτωση
-ψευδοπνευμοπεριτόναιο

60χρονος με οπισθοστερνικό άλγος

-Τριγωνικός αέρας *Doges Cap sign*
Κάτω από τη δεξιά 11^η πλευρά

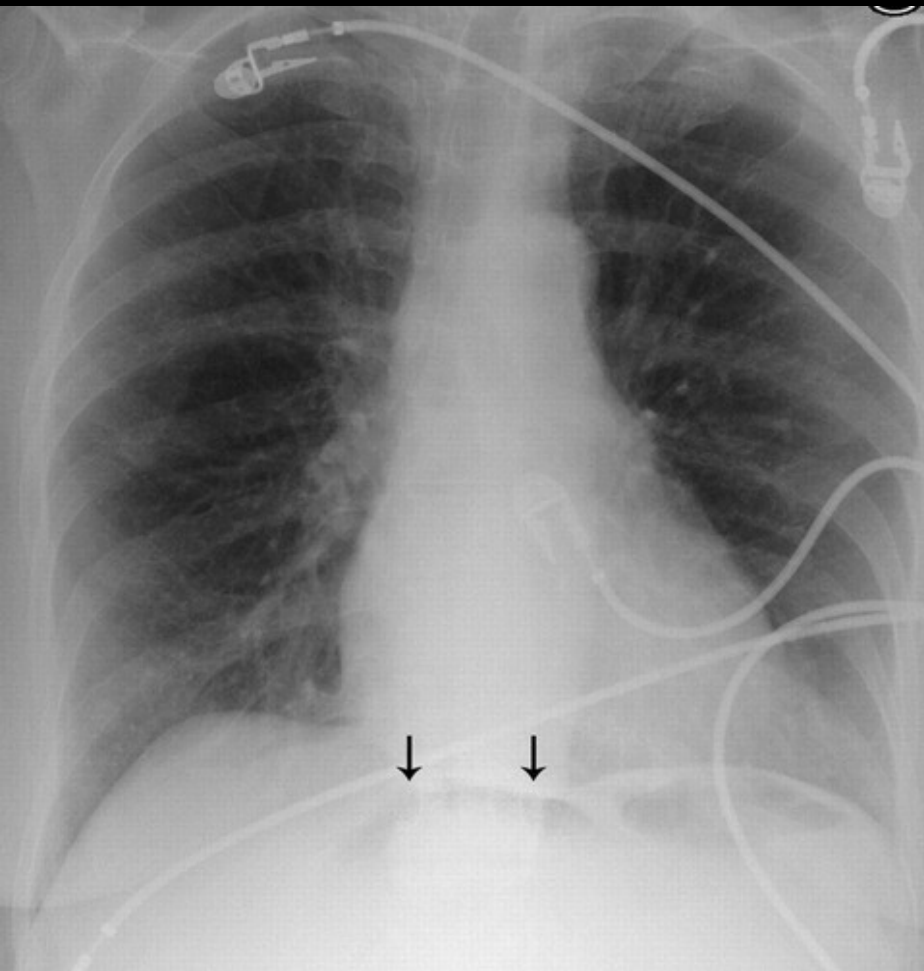

- Σημείο διπλού τοιχώματος *Rigler's sign*

-cupola sign

αερας κάτω από κεντρικό τένοντα
διαφράγματος στη μέση γραμμή

football sign

Σε εκτεταμένο πνευμοπεριτόναιο

Οπισθοπεριτοναϊκός αέρας

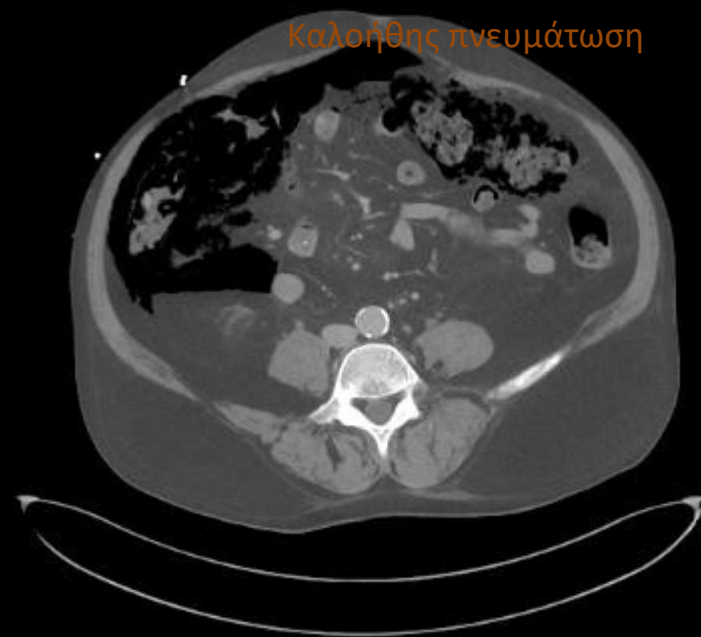
- * Γραμμοειδής
- * Διαγράφει οπισθοπεριτοναϊκές δομές
- * Δεν μετακινείται

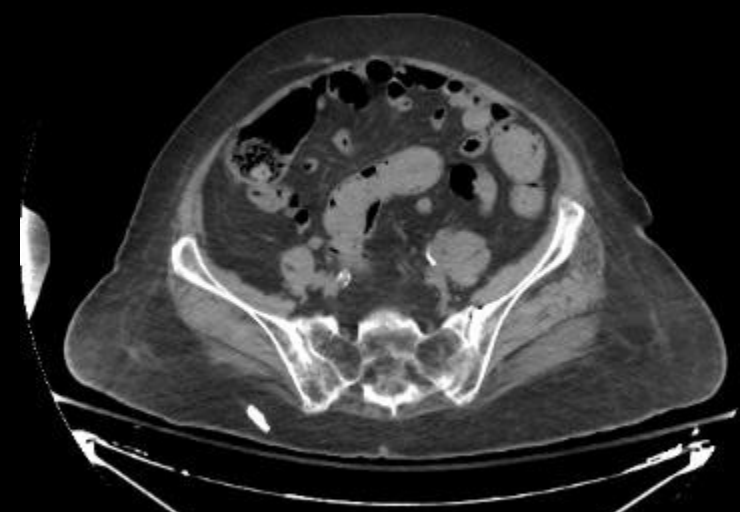

Εντερική πνευμάτωση

Ψευδοπνευμάτωση

ELSEVIER

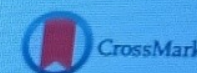
RADIOLOGÍA

www.elsevier.es/rx

UPDATE IN RADIOLOGY

Routine abdominal X-rays in the emergency department: A thing of the past?☆

J.M. Artigas Martín^{a,*}, M. Martí de Gracia^b, C. Rodríguez Torres^c,
D. Marquina Martínez^c, P. Parrilla Herranz^d

^a Radiología de Urgencias, Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain

^b Radiología de Urgencias, Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario La Paz, Madrid, Spain

^c Servicio de Radiodiagnóstico, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain

^d Servicio de Urgencias, Hospital Universitario Miguel Servet, Zaragoza, Spain

Received 2 January 2015; accepted 22 June 2015

The **diagnostic value of abdominal radiographs** is limited but still continues to be recommended as an important component of the diagnostic imaging pathway

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ